

י"ג טבת ה'תשע"ט 21.12.18

מגזין מס' 507

ערב שבת פרשת ויחי

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייך כסזנא

כל אחד ואחד מאיתנו צריך להשתדל להיות 'פנימי'

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

ענין הפנימיות הוא בעצם לשלם מיסים לקול הפנימי שלי, היינו, במילים פשוטות, פחות להתבייש מדעת הקהל ומאיך שמתייחסים אלי, פחות למקד את תשומת הלב שלי בהתגוננות, בהתייפות ובלרצות את הסביבה....

ויותר בעצם להקשיב לקול הפנימי שלי, ל'נשמת אדם תלמדנו', זאת אומרת, בתוכי יש את המורה הכי טוב, משום שהקול הפנימי הוא כלי רגיש ביותר, כי את עצמי אי אפשר לרמות, כי אני רואה ללבב - הלב שלי, והזולת רואה רק לעיניים - את החיצוניות שלי, את מה שאני בוחר להראות... כלומר, הוא לא רואה את אמיתת הדברים.

כשאדם מתמקד בראייה פנימית, לאט לאט הוא מתחיל לשים לב לנקודות יותר עמוקות ובאופן יותר יסודי. פרטים ופרטי פרטים, ועד לאופן שבו אני מתבייש ממני ולא מהזולת.

דוקא בחינוך עצמי, כשהכוחות מתפנים אל העיקר, נוצר מרחב עצמי-פנימי, ומתגלה העצמיות של האדם.

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

הלכות תפילה (רמב"ם, פרק א')

(בעיבוד קל ובתוספת כותרות)

עבודת הלב

א. מצות עשה להתפלל בכל יום שנאמר "ועבדתם את ה' אלקיכם". מפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפילה שנאמר "ולעבדו בכל לבבכם" – אמרו חכמים: "אי זו היא עבודה שבלב, זו תפילה". ואין מנין התפילות מן התורה. ואין משנה התפילה הזאת מן התורה. ואין לתפילה זמן קבוע מן התורה.

שבח, בקשה והודיה

ב. ולפיכך נשים ועבדים חייבין בתפילה לפי שהיא מצות עשה שלא הזמן גרמא (שאינה תלויה בזמן מסויים). אלא חיוב מצוה זו כך הוא: שיהא אדם מתחנן ומתפלל בכל יום ומגיד שבחו של הקדוש ברוך הוא; ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנה; ואחר כך נותן שבח והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו – כל אחד לפי כחו.

התפילה בימים עברו

ג. אם היה רגיל מרבה בתחנה ובקשה, ואם היה ערל שפתים מדבר כפי יכלתו ובכל עת שירצה. וכן מנין התפילות כל אחד כפי יכלתו, יש מתפלל פעם אחת ביום ויש מתפלל פעמים הרבה. והכל יהיו מתפללין נכח (לכיוון) המקדש בכל מקום שיהיה. וכן היה הדבר תמיד ממשה רבינו ועד עזרא.

תקנת עזרא ובית דינו

ד. כיון שגלו ישראל בימי נבוכדנצר הרשע, נתערבו בפרס ויוון ושאר האומות, ונולדו להם בנים בארצות הגוים. ואותן הבנים נתבלבלו שפתם והיתה שפת כל אחד ואחד מעורבת מלשונות הרבה. וכיון שהיה מדבר,

אינו יכול לדבר כל צורכו בלשון אחת אלא בשיבוש, שנאמר "ובניהם חצי מדבר אשדודית וגו'" ואינם מכירים לדבר יהודית וכלשון עם ועם. ומפני זה כשהיה אחד מהן מתפלל, תקצר לשונו לשאול חפציו או להגיד שבח הקדוש ברוך הוא בלשון הקדש עד שיערבו עמה לשונות אחרות. וכיון שראה עזרא (הסופר) ובית דינו כך, עמדו ותקנו להם שמונה עשרה ברכות על הסדר: שלש ראשונות שבח לה' ושלש אחרונות הודיה, ואמצעיות יש בהן שאלת כל הדברים שהן כמו אבות (הכוללים) כל חפציו איש ואיש ולצרכי הציבור כולן – כדי שיהיו ערוכות בפי הכל, וילמדו אותן ותהיה תפילת אלו העלגים תפילה שלימה כתפילת בעלי הלשון הצחה. ומפני ענין זה תקנו כל הברכות והתפילות מסודרות בפי כל ישראל, כדי שיהא ענין כל ברכה ערוך בפי העלג.

תפילות כנגד קורבנות

ה. וכן תקנו שיהא מנין התפילות כמנין הקרבנות. שתי תפילות בכל יום כנגד שני תמידין, וכל יום שיש קרבן מוסף תקנו בו תפילה שלישית כנגד קרבן מוסף. ותפילה שהיא כנגד (קרבן) תמיד של בקר היא הנקראת תפילת השחר. ותפילה שכנגד (קרבן) תמיד של בין הערבים היא הנקראת תפילת מנחה. ותפילה שכנגד המוספין היא נקראת תפילת המוספין.

תפילת הלילה

ו. וכן התקינו שיהא אדם מתפלל תפילה אחת בלילה שהרי איברי (קרבן) תמיד של בין הערבים מתעכלין והולכין כל הלילה שנאמר "היא העולה וגו'", כענין שנאמר "ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה, וישמע

תפילת נדבה

ט. תפילות אלו אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהם. אם רצה אדם להתפלל כל היום כולו, הרשות בידו. וכל אותן התפילות שיוסיף כמו מקריב נדבות, לפיכך צריך שיחדש דבר בכל ברכה וברכה מן האמצעיות מעין הברכות. ואם חידש אפילו בברכה אחת דיו כדי להודיע שהיא נדבה ולא חובה. ושלוש ראשונות ושלוש אחרונות לעולם אין מוסיפין בהן ולא פוחתין מהן ואין משנין בהן דבר.

י. אין הציבור מתפללין תפילת נדבה לפי שאין הציבור מביאין קרבן נדבה. ולא יתפלל אפילו יחיד מוסף שתיים, אחת חובת היום ואחת נדבה, לפי שאין מתנדבין קרבן מוסף. ויש מן הגאונים מי שהורה שאסור להתפלל תפילת נדבה בשבתות וימים טובים לפי שאין מקריבין בהן נדבה אלא חובת היום בלבד.

קולי". ואין תפילת ערבית חובה כתפילת שחרית ומנחה. ואף ע"פ כן נהגו כל ישראל בכל מקומות מושבותיהם להתפלל ערבית וקבלוה עליהם כתפילת חובה.

תפילת נעילה

ז. וכן תקנו תפילה אחר תפילת מנחה סמוך לשקיעת החמה ביום התענית בלבד, כדי להוסיף תחנה ובקשה מפני התענית. וזו היא התפילה הנקראת תפילת נעילה, כלומר, ננעלו שערי שמים בעד השמש ונסתרה, לפי שאין מתפללין אותה אלא סמוך לשקיעת החמה.

מנין התפילות

ח. נמצאו התפילות בכל יום שלש. ערבית ושחרית ומנחה. ובשבתות ובמועדים ובראשי חדשים ארבע – שלש של כל יום ותפילת המוספין. וביום הכיפורים חמש – ארבע אלו ותפילת נעילה.

התחדשנו!
 בוטאו לבקר
 באתר המשודרג
 www.tanyaor.com

הסיפור השבועי

החלטה נקייה

נא", אמר בסופו של דבר לנציגים. "קשור אני בכל נפשי לצאן עדתי כאן, בלוקניק. ואולם אין ספק בלבי שהם ישמחו אם אעבור לקניגסברג, שבה אוכל לממש את שאיפותיי הרוחניות ולהנחיל תורה לתלמידים רבים יותר".

שני השליחים החליפו ביניהם מבטי שמחה לנוכח הדברים. אך הרב הוסיף ואמר: "בטרם אתן לכם את הסכמתי הסופית, עליי להיוועץ עם רעייתי הרבנית, וכמובן אתחשב בדעתה. הרי לא תמיד אישה רוצה להחליף באחת את מקום מגוריה".

דבריו התקבלו בהנהון של הסכמה. "נמתין לתשובתכם הסופית", אמרו השניים בניחותא, משוכנעים בליבם שהפור נפל, והם יזכו לשרביט הנהגתו של רב גדול זה. הסתגר הרב בביתו ושוחח ארוכות עם רעייתו על ההצעה שנתקבלה מהעיר הגדולה. תחילה ביקשה הרעיה הנאמנה לשמוע את דעתו. הרב חלק עמה את נטייתו החיובית ופירט את נימוקיו, ואז שאל לדעתה.

הרבנית עצמה היתה בת תלמיד חכם והכירה במעלת לימוד התורה. היא השיבה כמעט בלי היסוס: "אני מסכימה!". שמחה מילאה את לבו של הרב. הוא זימן את השליחים ובישר להם את התשובה החיובית.

השניים החליטו להשתהות בלוקניק עד אחרי השבת, כדי להקשיב לדרשתו השבועית והאחרונה של הרב, שתהיה גם דרשת הפרידה שלו מקהילתו.

יום חמישי. בביתו של הרב החלה הרבנית לעמול על הכנת השבת. בישולים רבים המתינו לה, וכמו כן ערימות בגדים שאותם כיבסה במו ידיה. הרבנית לא הסתפקה במטלות הרבות של משפחתה, ועשתה לה מנהג לכבס מדי שבוע גם את בגדיהם של תלמידי הישיבה.

פטירתו של רבי אריה לייב אפשטיין, רבה של העיר קניגסברג שבפרוסיה, בשנת תקל"ה, השרתה אבל כבד על בני קהילתו. רבי אריה לייב, שחיבר את הספר 'הפרדס', שימש בתפקידו כשלושים שנה, ונחשב מגדולי הרבנים בדורו.

בתום ימי האבל התכנסו ראשי הקהל לדון בבחירת רב ראוי שיישב על כיסאו של רבם הנערץ. בתום התייעצויות ממושכות נפלה ההכרעה על רבה של העיירה לוקניק, בצפון מערב ליטא. הוא היה תלמיד חכם עצום, גאון בתורה ובמידות, ניחן בפיקחות רבה לצד יראת שמים גדולה, ועמד בקשרי ידידות עם רבי אריה לייב המנוח.

שיגרו ראשי הקהל שני תלמידי חכמים גדולים ללוקניק, כדי להלביש את הרב החדש בגלימת הרבנות. מצוידים בכתב רבנות מנוסח היטב יצאו השניים אל העיירה הקטנה.

זו היתה הצעה קוסמת, מכל הבחינות: פרנסת הרב בלוקניק היתה זעומה, ועמדה על שני זהובים וחצי בשבוע. בישיבה שהחזיק למדו שלושים תלמידים בלבד. לעומת זה, בקניגסברג, המתינה לו משכורת של שמונה עשר זהובים בשבוע, וישיבה שבה למדו מאתיים תלמידים מצוינים, ובהם עילויים רבים.

ביום שלישי הגיעו שני השליחים לעיירה לוקניק. הם פנו לבית המדרש הקטן, ומצאו את הרב רכון על תלמודו. ניגשו אליו, וביראת כבוד הניחו לפניו את כתב המינוי.

הרב בחן את הכתוב בעיון. כשהגיע לסעיפים העוסקים בתנאי השכר הצפויים לו דילג עליהם, אך כשהחל לקרוא את הסקירה על הישיבה – עלתה נהרה על פניו. "ראו

תסכים לוותר על הזכות הגדולה שבכיבוס בגדי תלמידי הישיבה. השניים לא ידעו את נפשם מתדהמה. הם לא מצאו מילים כדי להתמודד עם הטיעון שבפי הרבנית.

באותה שבת ניצב הרב על מקומו בבית הכנסת בלוקניק ונשא דרשה כרגיל, בלי להיפרד מצאן מרעיתו. במוצאי השבת הודיע לשליחים כי איננו יכול לעשות את המעבר בלי הסכמת הרבנית, ושלח אותם לדרכם כלעומת שבאו, אך עם מסר מהדהד של אהבת התורה.

ובספר הקהילה של לוקניק נכתב: "בזכותה של הרבנית הצדקנית המופלאה זכתה קהילתנו שגאון וצדיק כרבנו הגדול יוסיף לחיות ולכהן בה פאר כל ימי חייו, וגם אחרי פטירתו לא נפרד ממנה, כי בעפרה נטמן למנוחת עולמים, ורוב קדושתו וצדקתו שהשפיע עליה בחייו, לא פסקו מהקהילה גם לאחר פטירתו, עדי יעמוד לקץ הימין".

(על-פי 'עולם חסד ייבנה')

(מתוך העלון השבועי שיחת השבוע)

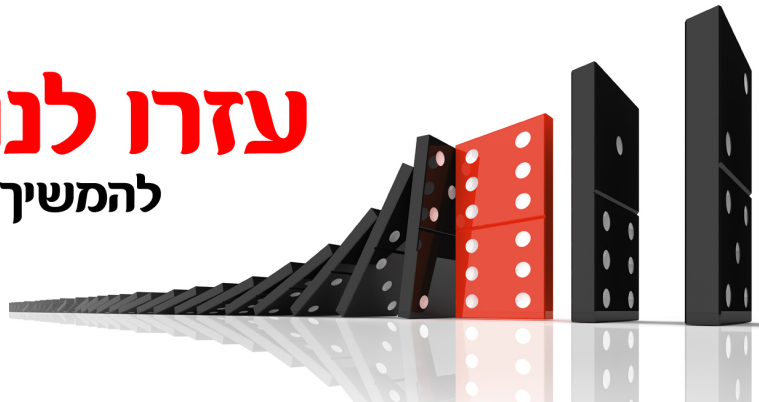
ופתאום ניקרה במוחה מחשבה: המעבר לקניגסברג ימנע ממנה לקיים את המצוה הגדולה של עזרה לתלמידי הישיבה.

בקניגסברג יצפו לה חיי נוחות ושפע. הקהילות היהודיות בפרוסיה העניקו לרבניהן תנאי מחיה משופרים. משרתות וכובסות יעמדו לשירותה וימלאו את כל עבודות הבית. אלא שהרבנית לא חיפשה רווחה גשמית. לנגד עיניה עמדה זכות העזרה ללומדי התורה. קהילת קניגסברג לא תעלה על דעתה לאפשר לרבנית לטרוח כך במלאכה קשה זו של כיבוס בגדים.

ההכרה הזאת החלה להניא אותה מההסכמה שנתנה למעבר. האומנם, חשבה לעצמה בעת מירוק הבגדים, זו הפעם האחרונה שהיא מכבסת את בגדי תלמידי הישיבה?! המחשבה על כך הסבה לה צער רב, והיא פרצה בבכי.

היא ביקשה מהרב לזמן לביתם את שני השליחים, והודיעה להם כי היא חוזרת בה מהסכמתה. לעולם לא

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא" - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת וחי

דברי יעקב ליוסף לפני מותו

יעקב, מוקף במשפחתו הגדולה והמאוחדת, זוכה לשבע עשרה שנות חסד במצרים. הוא מתענג על הקרבה המחודשת לבנו היקר יוסף ולשני נכדיו שלא הכירם בקטנותם, מנשה ואפרים. בהגיעו לגיל 147 יודע יעקב כי יום מותו קרב ובא. הוא קורא ליוסף בנו כדי לצוותו על סדרי קבורתו. הוא יודע כי בהיות יוסף השליט במצרים, יהיה בידו לקיים את צוואתו ולהביאה לפועל.

יעקב משביע את יוסף שלא יקברוהו במצרים, כי אם במערת המכפלה לצידה של לאה, בסמוך לאבותיו - אדם וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה. בהמשך הדברים מתנצל יעקב בפני יוסף על שלא קבר במערת המכפלה את אמו, היא אשתו האהובה, רחל. הוא רומז כי עשה זאת על פי ציווי עליון, שהרי רחל עתידה להתחנן במרום, לאחר חורבן בית המקדש הראשון, עבור בניה שעה שיעברו דרך מקום קבורתה בבית לחם בדרכם לגלותם.

יעקב מברך את מנשה ואפרים

בהיוודע ליוסף כי יעקב נוטה למות, הוא ממהר להתייצב עם שני בניו למרגלות מיטת אביו. יעקב, שידע מכבר כי עתידים לצאת שני שבטים מאחד מבניו, מודיע עתה ליוסף כי הוא זה שיזכה לכך, ושני בניו, מנשה ואפרים, יכללו מעתה בין 12 שבטי ישראל.

יעקב מבקש לברך את שני נכדיו, ויוסף מגיש אותם אליו באופן שמנשה הבכור לימין יעקב ואפרים הצעיר

לשמאלו. יעקב משכל את ידיו, ומניח את ימינו על ראש אפרים (שלשמאלו) ואת שמאלו על ראש מנשה (שלימינו) ומברך אותם. יוסף, בחושבו כי טעות היא הנובעת מראייתו הלקויה של אביו הזקן, ממהר לתקן את הנראה כטעות. אך יעקב בשלו, בהסבירו כי אף שמנשה הוא אכן הבכור וכי גם הוא ראוי לברכה, אך אפרים יגדל ממנו ועל כן ראוי הוא להתברך בימינו.

יעקב מברך את בניו

יעקב מזמן את בניו סביב מטתו על מנת לברכם טרם מותו. הוא משלב בדבריו התייחסות למהותו ותפקידו של כל אחד מבניו, עם דברי ברכה ונבואה אודות עתידו ועתיד צאצאיו. בתוך דבריו, הנאמרים בדרך כלל בלשון קצרה שרב בהם הרמוז על הגלוי, משלב יעקב גם דברי תוכחה.

ראובן - מצד היותו הבכור, היה ראוי לקבל את כתר הכהונה (שהוענק ללוי), אך בשל תכונות הכעס והפיזיות נמנעה ממנו זכות זו.

שמעון ולוי - בשל תכונתם הקשה המשותפת שבאה לביטוי בהריגת אנשי שכם ובמזימה להרוג את יוסף, יש להפרידם זה מזה. לוי יוצא ממניין 12 השבטים ובמקומו נכנס בן נוסף של יוסף.

יהודה - בשל תכונת מנהיגותו תצא ממנו משפחת מלכות דוד שבאחרית שושלתה ימלוך מלך המשיח.

זבולון - נחלתו תשכון לחוף הים וצאצאיו יעסקו

במסחר. ברווחיו יתמוך בבני שבט יששכר לומדי התורה. **יששכר** – תורתו תהיה אומנתו. צאצאיו יתמסרו ללימוד התורה ויהיו פוסקי ההלכה לכלל ישראל.

דן – יעקב מתנבא אודות גבורת מעשי שמשון השופט, נצר לשבט דן.

גד – בשמו מרומזים גדודי בניו שיצאו חלוצים במלחמות ישראל לכיבוש הארץ.

אשר – נחלתו תתברך בגידולי זיתים משובחים שיספקו שפע שמן זית זך לכל ישראל.

נפתלי – נחלתו בבקעת גינוסר המבורכת בפירות הממהרים להבשיל.

יוסף – יעקב מזכהו בדברי שבח מרובים, ובברכה מיוחדת הכוללת את ברכות ה' שקיבל הוא ובתסופת. בדבריו מזכיר אביו את משטמת אחיו כלפיו, ואת הצלחת דרכו גם בהיותו בגלות מצרים.

בנימין – בברכתו מרומז כי בית המקדש יהיה בנחלתו ומצאצאיו יעמדו מנהיגים ומושיעים לישראל כשואל המלך וכמרדכי ואסתר.

פטירת יעקב

בדבריו חוזר יעקב ומזכיר את רצונו להקבר במערת המכפלה במחיצת אברהם ושרה, יצחק ורבקה ואשתו לאה הקבורים שם. בסיימו דברי צוואתו, מכנס יעקב את רגליו ו'נאסף אל עמיו'.

כבוד מלכים ליעקב

יוסף פורץ בבכי, נופל על פני אביו ונושק לו לפרידה. הוא מצוה על רופאי מצרים לחנוט את יעקב. במצרים מוכרזים שבעים ימי אבל.

לאחר בקשת אישור מיוחד מפרעה, יוצאים יוסף ואחיו בראש שיירת לוויה ענקית לקבורת יעקב בארץ כנען. השיירה, ובה עבדי ושרי פרעה, עושה דרכה אל מערת

המכפלה שבחברון מלווה בפרשים וכרכרות. רושם רב עושה שיירת העם הרב העולה ממצרים על תושבי ארץ כנען ומלכיה, ורבים מהם מצטרפים למסע ההלוויה. בגורן האטד שבעבר הירדן נעצרת השיירה למספד ולשבעת ימי אבל, ובהגיעם לבסוף לחברון נקבר יעקב במערת המכפלה.

יד ההשגחה העליונה

עתה, לאחר הסתלקות אביהם, חוששים האחים שמא יבקש יוסף להנקם מהם על אשר עוללו לו. הם שולחים אליו שליחים ושמים בפיהם את דברי אביהם לפני מותו, לפיהם עליו לסלוח לאחיו. וכדי לעורר את רחמיו באים האחים לפני יוסף ונופלים לרגליו ומציעים עצמם להיות לו לעבדים.

יוסף הצדיק אינו יכול לראות את אחיו בכך. הוא פורץ בבכי ומבטיחם כי אין בדעתו כלל להרע להם, באשר גם אם מחשבתם במכירתו היתה להרע לו, מכל מקום הוא מצידו מקבל זאת באהבה – שהרי יד ההשגחה העליונה, מוסיף הוא, היא שגלגלה אותו למצרים על מנת שיהיה בידו להציל את משפחתו ואת העולם כולו מרעב. בסיום דבריו מרגיע יוסף את אחיו ומבטיחם כי ימשיך לעזור ולתמוך בהם כבעבר.

צוואת יוסף

יוסף זוכה לראות בחייו נכדים ונינים ונפטר בגיל 110 שנה. בצוואתו לפני מותו מנבא יוסף כי בוא יבוא יום הפקודה, בו יעלה הקב"ה את בני ישראל מארץ מצרים. הוא מבקש מאחיו ומשביעים להעביר לבניהם ולבני בניהם אחריהם את צוואתו כי בבוא העת, בצאתם ממצרים, יעלו את עצמותיו לקבורה בארץ ישראל. לאחר פטירתו נחנט יוסף וגופו ממתין בארון למשמרת עד גאולת ישראל ממצרים.

לא רק לזכור; גם לעשות

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

"את מנשה ואת אפרים" (בראשית מה,א)

בפרשת השבוע אנו עדים לזו שיח מיוחד במינו בין יעקב אבינו ליוסף הצדיק. כשמביא יוסף את בנו אל אביו, כדי שיברכם, הוא מעמיד בטבעיות את מנשה, הבכור, מול ימינו של יעקב ואילו את אפרים, הצעיר מבין השניים, מול שמאלו. אך יעקב משכל את ידיו, מניח את ידו הימנית על ראש אפרים ואת השמאלית על ראש מנשה, וכך הוא מברכם.

יוסף אינו מרוצה מכך ואומר לאביו: "לא כן אבי, כי זה הבכור, שים ימינך על ראשו". אולם יעקב ממאן לקבל את דבריו ומשיב: "ידעתי בני ידעתי, גם הוא (מנשה) יהיה לעם וגם הוא יגדל, ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו".

אין טעויות

ידוע, שאצל הצדיקים, ובפרט אצל האבות והשבטים, אין 'טעויות', ובמיוחד כאשר התורה מספרת על הדברים הללו, שצריכים לשמש הוראת דרך לדורות. מובן אפוא, שיוסף לא טעה כאשר ביקש מיעקב לשים את ימינו על ראש מנשה.

אין ספק, שהצדק היה גם עם יעקב וגם עם יוסף, אלא שחילוקי הדעות ביניהם מצביעים על שתי גישות שונות בעבודת ה': מצד תפיסת העולם של יוסף הצדיק ודרכו בעבודת ה', יש מעלה יתרה למנשה, ולכן הוא הבכור; אך מכיוון הראייה של יעקב אבינו – אפרים, הצעיר, הוא הנעלה יותר.

שתי דרכים

את ההסבר לכך נמצא בשמותיהם של מנשה ואפרים. שני השמות מבטאים את הרגשות שהירידה למצרים יצרה בלבו של יוסף. השם 'מנשה' ניתן על שם: "כי נשני

אלוקים את כל עמלי ואת כל בית אבי". שם זה מבטא את צערו של יוסף על שהורחק ממקום חיותו הטבעי בבית אביו. לעומתו, השם 'אפרים' מבטא תחושה הפוכה: "כי הפרני אלוקים בארץ עוניי". כאן מודה יוסף לה' על התועלת שצמחה לו דוקא על ידי הגלות.

יש כאן אפוא שני רגשות הממלאים את לבו של יוסף, ועם זאת, התחושה השלטת אצלו היתה הראשונה – הזיכרון המתמיד של "בית אבי". עבודתו הרוחנית התמקדה בצורך להיות דבק ב"בית אבי" גם בהיותו במצרים. משום כך היה מנשה העיקר בעיניו. אולם יעקב ראה את העיקר בגישה השנייה, זו שהתבטאה בשמו של אפרים – הפיכת הגלות והחושך לאור – ולכן הוא ראה את מעלת אפרים גבוהה ממעלת מנשה.

להאיר את החושך

שתי הגישות הללו צריכות להתבטא גם אצלנו, בעודנו בזמן הגלות:

ראשית כול צריך יהודי לחוש את הצער על הגלות ואת הריחוק מאבינו שבשמים, ועליו לבקש ולתבוע ללא הרף את שובו ל"בית אבי" – לגאולה השלימה.

בה בעת עליו לדעת, שתכליתה של הגלות היא – "הפרני אלוקים בארץ עוניי" – להאיר את חושך הגלות על ידי התורה ומצוותיה ולעשות דוקא מענייני הגלות החשוכים אור גדול, על ידי "נר מצווה ותורה אור", ועד לקיום הייעוד לילה כיום יאיר.

כשיהודי נמצא בסביבה לא נוחה, אל לו רק להיות שרוי בצער על כך ולצפות אך ורק ליום שיוכל לברוח משם. עליו לנצל את שהייתו שם כדי להפיץ במקומו את אור התורה, עד שמקום זה עצמו יהפוך למקום תורה, שזו תכליתה האמיתית של כל הגלות.

(מעובד מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'לקוטי שיחות' כרך ט"ו)

עם ישראל חי

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

דוקא כשיעקב אבינו נמצא במצרים והוא עומד לפני פטירתו – זהו הזמן שבו זוהרת במלוא עוצמתה העובדה שהוא 'חי'.

ויחי יעקב

בתורה כל דבר מדויק בתכלית. גם שמות הפרשיות מדויקים ושמה של כל פרשה מבטא את מהותה ותוכנה. לאור זאת מתבקשת השאלה, מדוע נקראת פרשתנו בשם 'ויחי', בה בשעה שהיא עוסקת בהפך הגמור? שהרי מתחילת הפרשה מסופר על פטירתו של יעקב אבינו ולא על חייו.

ההסבר טמון בעומק משמעותם של החיים. חיים אמיתיים הם נצחיים. לעומתם חיים שיש בהם תנודות ושעלולים להיפסק, אינם חיים במובנו האמיתי של המושג. משום כך, רק על הקב"ה, מקור החיים, אפשר לומר שהוא חי באמת, כמו שנאמר: "וה' אלוקים אמת הוא אלוקים חיים". הואיל והקב"ה הוא 'אמת', שאין בו שינויים ושאינו נפסק לעולם, הוא גם נקרא 'חיים'.

הקשיים מגלים

איך יכולים גם בני תמותה לזכות ב'חיים' אלה? על ידי דבקות בה'. הואיל והקב"ה הוא החיים האמיתיים, על כן כל הדבק בו – אף הוא חי. וכך נאמר על עם ישראל: "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם – חיים כולכם היום".

דבר זה מודגש ובא לידי ביטוי דוקא כשיהודי פוגש בדרכו מכשולים ונדרש להתמודד עם קשיים ובעיות. כל עוד החיים מתנהלים על מי מנוחות, אין באה לידי ביטוי ברור דבקותו בקב"ה. דוקא כשהוא נתקל בהפרעות ובקשיים בעבודת ה' ומתגבר עליהם – אז מתגלה בבירור כי הוא דבק באמת בקב"ה, ואז הוא נקרא 'חי'.

חיים במצרים

עתה מובן מדוע נקראת פרשתנו 'ויחי'. דוקא כשיעקב אבינו נמצא במצרים והוא עומד לפני פטירתו – זהו הזמן שבו זוהרת במלוא עוצמתה העובדה שהוא 'חי'. קודם לכן, בהיות יעקב בארץ ישראל, לא נתגלתה דרגתו הרוחנית העליונה בשל היותו במקום הקדושה. הוא אמנם עבר הרבה צרות וייסורים, אך עדיין לא היה די בכך כדי לגלות את מדת דבקותו בקב"ה, ועכ"פ לא לפי ערך היותו "חי" באמת. אך באחרית ימיו כשהוא נמצא לפני פטירתו, לאחר שירד עם משפחתו למצרים, "ערוות הארץ", וגם שם הוא ובניו (ובכלל זה אפרים ומנשה שנולדו במצרים) עומדים בצדקתם במלוא השלימות – עכשיו רואים הכול את העובדה שיעקב אבינו היה 'חי'.

אמונה בגלות

הגמרא אומרת: "יעקב אבינו לא מת – מה זרעו בחיים, אף הוא בחיים". המשך קיומו של עם ישראל, מתוך דבקות בה', בדרכו של יעקב – זהו המשך חייו של אביהם. לכן נקראת הפרשה 'ויחי', מפני שדוקא בה אנו רואים בבירור את החיים הנצחיים של יעקב אבינו. ומכאן לקח נצחי לכל יהודי, שדוקא בזמן הגלות, כאשר הקשיים והצרות מרובים, ובפרט בשעה שאין רואים בעיני בשר איך יכולים להיגאל ("נסתם הקץ", כמו שנאמר אצל יעקב), ואף על פי כן לומדים היהודים תורה, מקיימים מצוות ומאמינים בכל עוז בגאולה השלימה – אזי מתגלה, שהתורה והקב"ה הם החיים האמיתיים של עם ישראל.

(מעובד מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'לקוטי שיחות' כרך ט"ו)

חסידות על הפרשה ויחי

חומריות העולם והגוף. "יששכר חמור גרם" –
ההתעסקות בבירור וזיכוך החומר גורמת ומביאה
לאדם שכר רב.

(צוואת הריב"ש' סי' ק' עמ' 34)

* * *

איתא (מובא) בספרים ש'חמור' ראשי תיבות חכם
מופלג ורב רבן.

אומר רבי לוי יצחק שניאורסון (אביו של הרבי
מליובאוויטש):

החמור, שמוכן תמיד לשאת משא כבד ואינו מתנגד
לזה כלל, מסמל שיא של שפלות והכנעה. כשאדם קונה
בנפשו את מידת הענווה והביטול הזאת – הוא זוכה
להצלחה מופלגה בלימוד התורה. כמאמר "ונפשי כעפר
לכל תהיה, (ועל ידי זה) פתח ליבי בתורתך".

(לקוטי לוי יצחק' לזוהר כרך א, עמ' רעז)

גילוי העצם דוחה ומבטל את הרע
יהודה אתה יודוך אחיך, ידך בעורף אויביך
(מט,ח)

יהודה – רומז להודאה וביטול הבאים מעצם הנפש.
"יהודה אתה" – רומז להתגלות בחינה זו (אתה –
משמעו לשון נוכח, גילוי).

"ידך בעורף אויביך" – בשעה שמתגלית בחינת עצם
הנפש, אזי אויביך – הרע שבך, מפנה אליך את עורפו
ובורח ומתבטל. לא כפי שהיה בשעת יציאת מצרים,
שבני ישראל ברחו מן הרע – "כי ברח העם" – והרע
נשאר בתוקפו, אלא שעל ידי התגלות עצם הנשמה הרע
נדחה ונתבטל לגמרי.

(המשך תער"ב' כרך ב')

'חמור שעושה אור'
יששכר חמור גרם (מט,יד)

אמר הבעל שם טוב: יששכר – יש שכר רב. חמור –

באתר ביו-טיוב ובפייסבוק:
מגזין, שיעורים נגונים ובלוגים מצולמים
(באיכות HD), שידורים חיים בימי חמישי.

WWW.TANYAOR.COM

עזרה ראשונה לנפשו

סדר התנאי

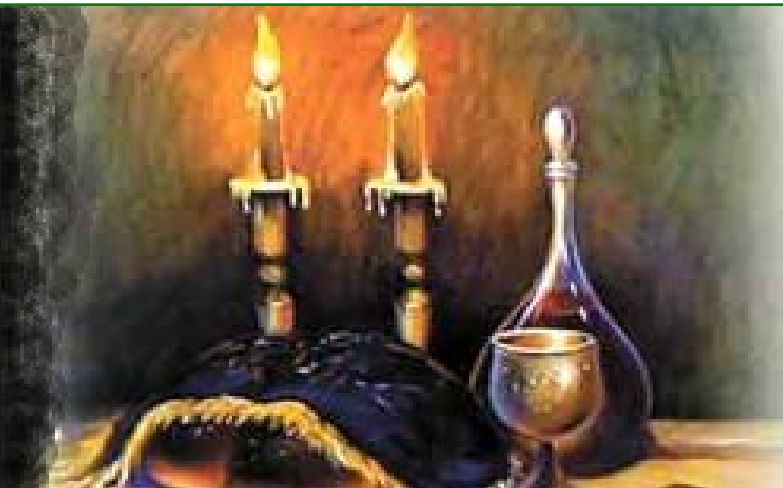
שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:20	16:04	י-ם
17:21	16:18	ת"א
17:19	16:07	חיפה
17:23	16:22	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון